

NAGYVÁRAD

Fizetési ár: Vidéken egy óra 50 lei.
Nagyváradon: egy óra 40 lei.

Főszerkesztő:

Felelős szerkesztő:

HEGEDÜS NÁNDOR MARÓT SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szilágyi Dező) utca 6.

Fejedelmi pompával temették Várad püspökét

Gyász Nagyváradon — Románia koszoruja a budapesti ravatalon

Két ország katolikusai gyászolják a hirtelen elhunyt fővel a püspök távozását.

A megrendülés döbbenetéből még nem ocsudott fel a hívő lélek, a hirtelen viharzó csapások kételye még ott ül az arcokon, ezek szája még hitetlenül morzsolja a kérdést: — „Lehet-e, hogy akit csak kevéssel előbb ott láttak a katedrális mély templomjárójai, mély emberalázatban, elhivatott Istenszolgálatban térdelni a szülőlet előtt: immáron maga is megjárta az öröktől rendelt utat a Golgota meredégre? Lehet-e, hogy a minap még sugárzó, a máglyányi, messzevilágító lángokat, az emberszeretet, az erények teli-színű pompázó példaképe, Széchenyi püspök mára egy maroknyi por, hideg hamu...?”

Fájdalom, ezuttal nincs aki eloszlassa a rögöd kezekkel a tépő kétkedés fellelőit a lelkek horizontjából, a gyász köde zonyossá sűrűsödik és könnyecseppekkel statja a megváltozhatatlant: elment a szörnyű Isten-nyáját legeltetni a csillagok túlra...! Kihűlt homlokát távol szétvetünk kifogyhatatlan szérűjétől ágyazta Végtelenbe, de reánk tekint szeméi a szerepesi temető magas kőfalain át is ideáznak és az elnémult ajkak — mint az éj utoljára felrakétázó pillanatában is — bzzánk beszélnek megnyugtató, vigasztaló szokat. Csak test, amit az enyészeti eszközök karolnak, de szelleme, példája: a zöldet hajtának a funeratori virágfűzök mögül is, magyart, egész embert, a lehetetlen jellemet, kiegyenlítő megérteket öveznek levelei.

Románia koszoruja, az átérzett részvét nagyszerű szimbóluma országhatáron át is eltalált oda, hol előtte a köteles lojáliság, higgadság járt és a posthumus elismerésnek ez az illatos üzenete ott a távoli orron egyik legmeghatóbb ékesség.

A gyászmise

Az elhunyt egyházfejedelemtől gróf Széchenyi Miklós lelkiüdvéért reggeli rekviem volt, melyre a nagyváradai katolikusok zarándokoltak el. A gyászoló reziliencia őszies, komor udvarán az iskolák növendékei haladnak néma megilletődéssel a csakhamar zsufolásig megtelt székes-egyház felé.

A templom közepén egy katafalkon nyugszik a püspöki süveg...

A gyászoló közönség soraiban feltűnik a hatóságok képviselőitében megjelent Hódor Viktor prefektus, Bucico polgármester és a tanács tagjai. Ott vannak Markovics Manó nyug. főispán, Fráter Barnabás nyug. alispán, Sztán Flórián nagyprépost, Sulyok püspök, Mészáros Imre esperes, Csernák Béla esperes, Roncskievics, az irgalmas kórház főnöke, dr. Thury Kálmán, dr. Stokker József, dr. Morvay Zsigmond, Keszthelyi Zoltán, Medgyessy Ferenc, gróf Pongrácz Vilmos, Ruffy Pál, Verner Kálmán, Tatár Zoltán, Gálbory József, Nizsarovszky Sándor.

Tíz óra. Tompán kongó harangszó

mellett, fényes kísérettel, teljes pompájú ornátusban vonul be Bjelik püspök a kanonokok és a papság. Bjelik püspök rövid imát mond, majd a kórus szívébe markoló, méltóságos gyászenéket ad elő.

Az összes római katolikus templomokban egész napon át tartó ájtatossággal adózott a nagyváradai katolikusok az egyházfő emlékének.

Gyászmise után a hatóságok fejei is a nagyváradai egyházak képviselőiben részvétlátogatást tettek dr. Karácsonyi János c. püspöknél: Ciorogár Romulusz görög keleti püspök, Sulyok István református püspök, Ciceronescu Sámuel és Radu Jakab görög katolikus kanonokok. A hatóságok vezetői közül Hódor Viktor prefektus, Bucico Coriolán polgármester, Catana Aurél rendőrprefektus, Vostinár János dr. főjegyző, Kőszeghy József főmérnök, Mangra Demeter, Benedek pénzügyi tanácsos és Soós István dr. aljegyző kondoláltak a káptalan vezetőjénél. Személyesen nyilatkozta még részvétét dr. Popovics Miklós megyei főorvos, míg a Katolikus Növendő Egyesület osztozását a gyászban Kassay Kálmánné, Lakatos Zoltánné és Des Echerolles Kruspér Sándorné tolmácsolták. Távirati részvétnyilatkozás tegnapig mindössze egy érkezett Mellau István margittai esperestől.

Érdekes, hogy a káptalan a zsidó hitközségeknek nem küldött gyászjelentést s így természetesen erről a részről a részvét hivatalos nyilvánulásai elmaradtak.

Mikor a gyászjelentés küldésének elmulasztása felől illetékes helyen érdeklőztünk, azt válaszolták, hogy a zsidó hitközségekhez való gyászjelentés-küldést a hatóságok esetleg rossz szemmel nézhetnék volna.

— Sem a zsidóságra, de sem mireánk nézve nem lett volna kényelmes — mondták — ha egy ilyen cselekedetünk nem szimpatikus színben tűnt volna fel.

Azt hisszük, hogy ez feleslegesen túlzott óvatosság volt. Miért volna tilos egyik felekezetenek értesítenie a másikat arról, hogy a főpapja elhunyt?

A ravatal

A központi szeminárium dísztermében tették ravatalra gróf Széchenyi Miklós püspök holttestét. A szeminárium folyosóit, lépcsőházát, bejáratát, valamennyi oszlopot, a szobortalapzatokat, csillárjait és dísztermét fekete drapériák borítják. A díszterem közepén magas ravatalon nyugszik a koporsó.

A koporsó körül 218 gyertya ég és egy hatalmas villanycsillár vet kápráztató fényt.

mely szikrázva tükröződik vissza a koporsó üveg fedelén. Pompázó megyéspüspöki ornátusban nyugszik a halott püspök délszaki növényekkel körülvett katafalkján. A halott vonásai nem enyhültek meg, visszatükrözik a haláltusa rémséges szenvedéseit.

A ravatal körül a Széchenyiek címere, felső balsarokban piros mezőben három zöld halomból kettős fehérkereszt. A jobb sarokban kék mezőben napfelé néző fekete sas. A címer alsó felében ugyanezek vannak megcserélten. A középső aranymezőben gyűrűt tartó fehér békegalamb... A címer felett a püspöki süveg és kilencágú korona. A koszorúk tömegében a szarvasi kegyurak, az uradalmi tisztikar és a magyar kormány nemzeti színű szallagos koszoruja. A magyar-német mezőgazdasági társaság, dr. Krüger Aladár és neje, a kormányzó nemzeti színű szallagos koszorui, melyek kiválnak a tömegből. A rokonok közül gróf Széchenyi Tamás, Emmi, Anna, Gizi, Huberta és Jenő küldöttek koszorukat. A felirásokból még kitűnnek: Legjobb sógoromnak: Erzsébet. Szeretett jó Miklós bácsinak: Irma, György. Szeretett teljes kegyelettel: Ambrózy Vica és Lajos, Széchenyi Bertalan és Natália gróf, Erdődy Liza és Sándor.

A nagyváradai hívek koszoruja fekete szallagon a következő felirást viseli: Szeretett főpásztorunknak utolsó hódolatunk jeléül — a nagyváradai hívek.

Gyönyörű koszorút helyezett a ravatalra Starcea román követ, mely francia felirású: La legation Royale de Roumanie.

A ravatalos szobába mindenkinek szabad bejárása van és a koporsó előtti imaszámolyon lelkészek imádkoznak térdelve egész napon át, akik egymásnak adják át a zsámolyt.

Az utolsó út...

Pontban tíz órakor megérkezik Horthy Miklós kormányzó a feleségével. Az oltártól jobbra a család, balra a magyar kormány és a társadalmi előkelőségek állanak fenntartott helyeiken. A pad sorokban foglal helyet Schriffert Béla kanonok a nagyváradai papság élén. A családból jelen vannak Erdődy grófné, gróf Széchenyi Tamás, gróf Erdődy Liza, Sándor, báró Ambrózy Vica. Részt vesznek a temetésen József főherceg, Augustus, Izabella főhercegasszonyok, József Ferenc és Albrecht főhercegek. A kormányt Klebelsberg Kunó gróf és Vass miniszterek képviselik. A püspöki karból megjelentek Prohászka Ottokár, Németh Antal, Hannauer váci, Glattfelder Gyula csanádi püspök, Székely István nagyváradai kanonok, Pataky Arnold prorektor, Fraknoi Vilmos püspök, Bréhm Lőrinc és mások.

A gyászmisét Csernoch herceg-primás, mellette Horváth kalocsai érsek h. Fetter győri püspök s Radnay érsek celebrálták 25 pap segítségével.

A gyászszertartáson megjelent Starcea Románia magyar követe is.

Széchenyi püspök temetésén még a következők vettek részt: Magasházy és Fetter szárnysegédek, Algyay-Papp Sándor, Marinovich helyettes főkapitány. A szertartás alatt az Operaház Engesser rekviemjét adta elő. A gyászszertartás után a koporsót a gyönyörű gazdag díszítésű halottaskocsira tették és a családtagok,

arisztokraták, a papság, Budapest társadalmának kitünőségei kísérték utolsó útján

a Kerepesi-temetőbe Széchenyi Miklós grófot, Várad püspökét.

A nagyváradai püspökség vagyoni romlása

Gróf Széchenyi Miklós halálával megkezdődött a több száz éves nagyváradai római katolikus püspökség agóniája. Nem tekintve a Magyarországra eső birtokrészeket, a nagyváradai püspökségnek 190.000 hold fekvősége volt, melyből 55.000 hold mezőgazdasági, 135.000 hold pedig erdőségeken feküdt. Ezeknek a birtokoknak jövedelmét már a kisajátítást megelőző kényszerbérletek is erősen megcsappantották. A kényszerbérletben a mezőgazdasági birtokok holdanként nem jövedelmeztek többet 5-10 kgr. búzánál hosszabb tudvalevőleg rendes bérleteknél holdanként átlag 1 métermázsá búzát szokott kapni a tulajdonos. Hozzájárult a püspökség helyzetének súlyosbodásához az is, hogy ebből a megcsappant jövedelemből kellett fizetniük az adót, s emelni a segélyeket.

Több száz alkalmazott, segélyre szoruló intézmények teljesen igénybe vették a püspökség jövedelmét, úgy, hogy Széchenyi Miklós maga a legszerényebb körülmények között élt.

Saját részére az uradalmi pénztárból havonta mindössze 10.000 leit vett igénybe s ebből az összegből még kisebb jótékonyági kiadásait is fedezte.

Érdekes ezen a helyen megemlíteni, hogy békében a püspök személtvi kiadásaira 600.000 aranykorona állt rendelkezésére, ami a mai valutáris viszonyok mellett hozzávetőlegesen 20 millió leit tenne ki. Ennyi jövedelem illette volna a püspököt akkor, amikor ő csak 120.000 lei évi jövedelmet használt fel személtvi szükségleteinek fedezésére.

A püspökségi terhek viselését eddig az erdőkitermelések tették lehetővé. Folyó évben azonban az erdők az állam saját kezelésbe vette s az őszi vágásokra a kormány nem adott már engedélyt a püspökségnek. Ebből kifolyólag volt kénytelen Széchenyi csaknem valamennyi tisztviselőjének felmondani, kiknek legnagyobb része 1924. április elsejével nyugdíjba vonul. A püspök nagy gondot fordított megfelelő nyugdíjalap létesítéséhez, amely rendes körülmények között valamennyi alkalmazottja számára tisztességes járulékot biztosított volna, ma azonban a kiutalható nyugdíj még a létminimumra is alig lesz elegendő.

Különös rigorozitással bánt el a kisajátítás a püspökség birtokaival, s ugyanakkor elfelejtett gondoskodni azon kegyuri terhek átvállalásáról, melyek pedig évenként 2 milliót meghaladó összeget vontak el a püspökség jövedelméből és több mint 500 épület (templom, iskola, paplak) fenntartását tették lehetővé. Mint hogy a püspökség jövedelmei f. év végén megszűnnek, ezeknek a kegyuraságoknak a helyzete elnagyobb mértékben problematikus. Igaz ugyan, hogy a birtokok kisajátítási ára körülbelül hetven millióra rug, ámde sem ennek az összegnek kifizetéséről, sem a törvény által biztosított kamatok folyósításáról ezideig intézkedés nem történt, pedig ebből a jövedelemből ha megszorított mértékben is, a püspökség képes volna még valahogy eleget tenni kötelezettségeinek.

Ezidő szerint a püspökségnek Romániában fekvő 190.000 hold birtokaiból csupán a következő töredékek maradtak tulajdonában: A fácánosi birtokból 100 katasztrális hold. A kardói erdőből 250 hold. A Püspök-fürdő. A nagyváradai rezidencia a hozzátartozó kertekkel, melyből a

város legutóbbi tanácsülésén szintén nagyobb részt akar kihasítani. Negyven hold szőlő és végül egyes birtokokon szétszórva 5-10 holdas területeken körülbelül 800 gazdasági épület, amiket fentartani lehetetlenség és céltalan, viszont lebontásuk vagy lassu elpusztulásuk mérhetetlen nemzetgazdasági károkat okoz.

Súlyosan nehezednek ezenfelül a püspökségre azok az adóterhek, amelyeket túlzott mértékben vetettek rá. Hogy csak egy példát hozunk fel. Rézbányán, ahol a püspökség okmányokkal igazolta, hogy az idén már semmi jövedelme nem volt, 588 ezer lei adót vetettek ki az egyházra.

Ezeknek az életbevágó kérdéseknek az elintézése végett készült mult hóban gróf Széchenyi Miklós püspök Bukarestbe. Az elutazás délelőttjén, éppen akkor, amikor az egyházmegye ügyésze dr. Krüger Jenő ügyvéd az elkészített kérvényeket vele aláírni akarta, lépett fel nála rohamszerűleg az a végzetes betegség, mely szombaton este a Pajor-szanatóriumban véget vetett nemes életének.

Megint kidobtak lakásából egy családot

Az új lakásrekviráló bizottság felállítása után, amelynek csak tisztek s állami tisztviselők részére van jogosultsága lakásokat rekquirálni, jogosan gondolhatta a közönség, hogy minden igazságtalan zaklatástól megkímélik. Ami azonban tegnap az Alexandriu (Teleki)-utca 48. számú házban történt, megint azt az ember hitét a jogbiztonságban és kérdő tekintettel áll meg a kidobott bútorok előtt: így is történhetik? Büntetlenül történhetik?

A ház Reizinger Andor mechanikusé, aki a mult évben vásárolta. Reizingernek első dolga volt az egyik utcai lakó özvegy Freiberg Arnoldné ellen kilakoltatási kérelemmel fellépni, addig is azonban míg a per lefolyik az udvarban levő megüresedett egy szoba konyha lakásba beköltözött. A per folyamán azonban beigazolódott, hogy Reizinger házadással foglalkozik. Kolozsvári-utcai házat most adta el, az ott levő lakásért pedig külön ötvenezer leit kapott. A törvényszék tehát azon indoklással, hogy üzletszerűen foglalkozik házak vételével, elutasította Reizingert és meghagyta lakásában az özvegy asszonyt, aki tizenhárom év óta lakik gyermekeivel a háromszobás lakásban, amelyből egyet már elrekviráltak törvénytelenül.

Reizingernek azonban nem tetszik az udvari lakás és tegnap — annak dacára, hogy a lakásrekviráló bizottságnak, tehát az egyetlen rekquiráló fórumnak hozzájárulását nem bírta, mint nem köztisztviselő nem is bírhatta — egy rendőrrel és egy detektívvél jelent meg özvegy Freibergné lakásában és minden további nélkül az egyik szobából a bútorokat kidobta a folyosóra.

Munkatársunk megdöbbenve állott meg a kegyetlenség előtt. Mert az öreg Freibergné súlyos betegen fekszik a másik még meghagyott szűk szobácskában. Súlyos idegbajban és orvácban szenved az idős asszony egy olyan kicsi szobában, hogy gyermekei két családfenntartó leánya a szomszédban volt kénytelen aludni, mert az egyetlen díványon az ápolónő alszik, aki éjjel-nappal a beteg mellett kell hogy legyen. Hozzá nem értő emberek dobta ki a szobából az értékes szép zongorát, pompás könyvtárt, régi értékes bútorokat, sifonokat, melyben a leányok férjhezmenetelük van. Szóval nem kimélték sem szóval, sem tettel.

A telek udvarán pedig üresen áll a egy szoba konyha, amely eladás eseté nem ér meg annyi pénzt, mint Freibergné szép kétszobás lakása.

A lakásrekviráló bizottság nem tud semmit a kilakoltatásról, a törvényszék ily irányú kérést elutasított, nem tudja megérteni, milyen törvényes alapon jutott rendőri segédlethez Reizinger, hogy egy családot kidobhasson lakásából. Meggyőződésünk, hogy Catana rendőrprefektus az ügyvédi közbenjárásra bele fog tekinteni Reizinger aktáiba és megsemmisíti ezt a törvényteleniséget, amelynek nem szabad precedensként állani a házzal szembeálló előtt.

Dorian filmszínház

Szerda, csütörtök, péntek

A csodatevő ember

Misztikus történet 8 felvonásban.

Rendezte:

D. W. Griffith

Jön

Jön

A szerelem tragédiája.

Uj! Manikűrszalon Uj!

nyílt a Sir. Gen. Mosoiu (v. Kert-utca) 1. sz. alatt
KRAFT fodrász üzletében.
— Manikűrös kisasszony szívesen foglalkozik. —

OLCSÓ

CIPŐVÁSÁR

December hóban, rövid ideig raktári készleteket

10%

engedménnyel
árusítjuk

**DERBY (v. Hungária)
CIPŐGYÁR R.-T.**

Flóktüzetel: Avram J. (Kossuth) u. 5.
Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 7. szám.

Karácsonyi vásár

megkezdődött
24 ig, kénem az igen tisztelt vásárolni szándékozókat ezen alkalmat

az eddigi 1500 árakból, 20%-al olcsóbban előlva árusítok minden raktáron található árucikkeket, december 24-ig, kénem az igen tisztelt vásárolni szándékozókat ezen alkalmat megagadni

Keller áruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth-u) 8 sz. alatt

A román-orsz tárgyalások új fordulata

Bukarestből jelenti a Rador: A Dimitrita írja: Az orosz-román tárgyalások fázisba jutottak. Az orosz kormány ki-
lentette, hogy a gazdasági összeköttetést akarja venni Romániával és azt kívánja, hogy Bukarestbe diplomáciai jellegű delegációt nevezhessen ki. Kivánia továbbá a határmenti árucseré és forgalom szabályozását.

A román kormány előbbi deklarációjával összhangban kijelentette, hogy hajlandó a javaslatokat elfogadni és késznek mutatkozik a politikai tárgyalások újrafolytatására is tárgyalni. Ez azonban Románia jelenlegi határainak Oroszországgal való elismerésével áll kapcsolatban. A tiraszpoli tárgyalások holnap újból megkezdődnek és ha az orosz kormány válasza kedvező lesz, úgy a román delegációt kiegészítik olyan tagokkal, akik ebben a kérdésben is tárgyalhatnak.

la délután kezdődik a vendéglősök és kávéosok kongresszusa

Tegnap este megérkezett Nagyváradba Leauntey, a vendéglősök és kávéosok országos egyesülete bukaresti központjának elnöke és a mai nap folyamán kell, hogy megérkezzenek a bukaresti és kolozsvári vendégek is.

A kongresszus, amelyet a helyi csoport vezetősége a legnagyobb gonddal készített elő ma, szerdán délután fél 4 órakor kezdődik a városháza nagytermében. A kongresszuson előreláthatólag nagyvonalon sokan vesznek részt.

A kongresszus rendezősége a Kereskedelmi Csarnokban szerdán este 9 órakor bankettet rendez, amelyen részt vesznek az összes, a kongresszuson megjelent tagok és vendégek is.

bolyanyilás és barackfavirágzás a váradai hegyen

A szokatlan meleg időjárás kicsalta a mezők vészét, az orgonafák rügyeznek és a váradai hegyeken az egyébként is legkorábban virágzó mandula és kajszi barackfák bimbózni kezdenek. Egy-két nap múlva, ha a meleg napok tartanak, kipattannak a bimbók. A váradai dombok között az idén még a 0° Celsiusra csak egyszer esett a higany, ellenben szombaton 25 Celsiusot mutatott a hőmérő, amely tegnap reggel 8 órakor már 13 fok volt a zéró felett. A korai zsendülés a tulipánokat is kicsalta és a fák alatt ibolya nyílik, szép kék virága a váradai szép heányok keblén pompázik már. A gazdák kétségbeesve nézik a virágos decembert és félnek, hogy egy későbbi fagy tönkre teszi a jövő év kizsendült vészét. A természettudósok vigasztaló jóslata szerint, ha csak télre nem fordul az idő, bizonyára így marad és nem lesz tél az idén.

A nagyváradai vívóversenyen válasszák ki az olimpiád résztvevőit

A N. S. E. országos vívóversenyének nevezési határideje lejárt. A már közölt nevezéseken kívül utoljára Marosvásárhely és Temesvárról jeleztek öt indulót s ezekkel, meg a bukaresti négy vívóval együtt 37-re emelkedett a nevezések száma. Oly szám, mely már maga garantálja a legteljesebb értékű sikert, kivált, ha tekintetbe vesszük, hogy e 37 nevezés az ország legkülönbözőbb részéből érkezve, Bukarest és az erdélyi városok legkiválóbb vívóit hozza Nagyváradra.

A rendező egyesület fáradságot nem ismerő buzgalommal készíti elő a nagyszabású sporteseményt s anyagiakban a város társadalmát is igyekszik igénybe venni, hogy megfelelő tiszteletdíjakkal honorálhassa a győzteseket.

Tiszteletdíjakat ajánlottak fel eddig Nagyvárad városa, a kerületi sportszövetség, dr. Zligré Miklós és dr. Roxin, dr. Demetovits Elek, Kara Mihály, Oláry Gusztáv, Erber Dezső bankigazgató a váradai bankok körében indított akciót több tiszteletdíj felajánlására.

A verseny, mely mindeneképp színvonalasnak mutatkozik, különösen azért kelt rendkívüli érdeklődést, mert döntő befolyással lesz azoknak a vívók-

nak a kiválasztására, akik Romániát a párisi olimpiádon fogják képviselni.

Ludendorffot le akarják tartóztatni

Nem tartotta be adott szavát

München, december 4. Az utóbbi napokban több politikai letartóztatás történt, de a lapoknak szigorúan tilos erről hírt adni és a letartóztatottak nevét közölni.

Ludendorff tábornokot valószínűleg hamarosan letartóztatják.

Annak idején tudvalevőleg becsület szóra szabadlábban hagyták, de meg kellett ígérnie, hogy az igazságszolgáltatásnak bármely percben rendelkezésére áll és tartózkodni fog minden politikai agitációtól. Most aztán Kahr állami főbiztos és Ludendorff tábornok között levélváltás volt.

Az állami főbiztos figyelmeztette a tábornokot, hogy a legkülönbözőbb helyekről kapott értesülések szerint az állam biztonságával össze nem egyeztethető tevékenységet fejt ki,

attól tartózkodjék, mert különben a hatóságok előzetes őrizetbe fogják helyezni. Ludendorff levélben válaszolt és élesen tiltakozott az állami főbiztos eljárása ellen. Mondván, hogy arra nem adta becsület sza-

vát, hogy a politikai agitációtól visszavonul.

Tiltakozik az ellen a felfogás ellen, hogy nyilatkozatai az állam szempontjából veszélyesek volnának

és megengedhetetlennek mondja, hogy az állami főbiztos a megállapodás ellenére a büntügyi eljárás tartamára is őrizetbe akarja helyezni. Ugy hallatják, hogy

Ludendorff letartóztatása minden pillanatban bekövetkezhetik.

Berlinből táviratozzák, hogy a szociáldemokrata képviselőknek a kancellárral folytatott megbeszélésén a szocialisták kijelentették, hogy semmi körülmények között sem szavazzák meg a felhatalmazási törvényt addig, amíg a kivételes állapotot fel nem függesztik. Ezek után kétséges, hogy a kormány benyújtja-e a javaslatot.

A Lokalanzeiger szerint a parlamenti körökben az a benyomás, hogy a felhatalmazási törvény kérdése a birodalmi gyűlés feloszlásának kérdésével kicélesedik.

Pteancu közoktatási vezérigazgató Nagyváradon

Tegnap Nagyváradon megjelent Pteancu Sándor dr. kolozsvári vezérigazgató s látogatást tett néhány felekezeti tanintézetben. Munkatársunk felhívta a vezérigazgató figyelmét a Nagyvárad városi naplójában közölt cikkeire, amely a mai tankönyvekből vett idézetekkel igazolja a román nyelv elsajátításának lehetetlenségét. Pteancu Sándor dr. a következőket mondotta:

— A „Nagyvárad” cikket olvastam. A tankönyvírás magánvállalkozás számára van fenntartva, a minisztérium tankönyvet nem ír s nem írat. Aki azt jóváhagyja, felelősséggel nem tartozik a részletért, hogy hogyan vannak megírva, csak az a fő, hogy a tankönyv az előírt programnak megfelelően s a tényekkel ne legyen ellentétben. Minden könyvet approbál a minisztérium, amelyben nincsenek téves tanok s nem tér el a programtól. Nem olyan komplikált az idegen nyelven írt könyv, mint a cikk feltünteti, mert ez az említett tankönyv direkt román iskolák számára készült s nem olyan tankönyv ez, amelyet magyar iskolákban tanítsanak. Itt a hivatása a tanítóknak, hogy több kisebb mondatokra bontsa a hosszabb mondatokat s úgy adja elő az anyagot. (Mégis magyar iskolákban tanítanak belőle. A szerk.)

Mi örömmel üdvözlönnék, ha valaki direkt magyar iskolák részére tankönyveket írna, sőt jutalmaznánk is, mert arra, hogy didaktikai szempontból jó tankönyvek elsősorban a kisebbségi iskolák részére készüljenek, van jutalmazási alapunk.

Ha tehát valaki hívatottságot érez erre, fogjon hozzá a megfelelő tankönyv-íráshoz s értesítsen engem, hogy a kilátásban levő jutalmat elnyerhesse.

Második kérdésünk az volt, hogy mi-

lyen célból tett látogatást a kisebbségi iskolákban?

— Látni akartam és megismerni a módot, ahogy ezek az iskolák működnek s ahol nehézség merül fel ott utbaigazítással szolgáljak s hozzásegítek az iskolákat, hogy szabályszerű módon működhesse-
nek. Minthogy egy hónapon belül már másodízben látogattam meg a kereskedelmi iskolát, a zsidó liceumot, s a református polgári iskolákat, ez jele annak, hogy komolyan érdeklődünk az iránt, hogy ezekben rendes tanítás folyik s minden módot s alkalmat fel akarunk használni az iskolák rendjének normalizálására.

Tapasztaltam egyes iskolákban, hogy akik románul tanítanak, maguk is küszködnek a román nyelvvel. Természetesen itt mindent el kell követni, hogy a román tanítás csak románul teljesen jól tudó tanárok által történjék éppen a tanítók érdekében. Egy élő nyelvet csak olyan tanító-tól lehet elsajátítani, aki maga is tökéletesen bírja ezt a nyelvet. Öröndetes, hogy az iskolák vezetői e tekintetben teljes megértéssel és köszönettel vették észrevételeimet s máris gondoskodtak róla, hogy a lehetőséghez képest megfogadják utasításaimat.

A kereskedelmi iskolában és a zsidó liceumban meglátogattam az előadásokat. A zsidó liceumban nem volt előadás, de ehhez nem volt joguk, mert a chanukát, amelyre hivatkoztak, se a műhelyekben, se az üzletekben, se az élet megvilágításában nem tartják meg. Nem lehet megengedni, hogy az iskola, amely az étellel szoros kapcsolatban van, új ünnepekre szorítsa az amúgy is nagyszámu ünnepeket. A református iskolában ismételt látogatásaim során bizonyos fokú visszacsúszást tapasztaltam a történelem s a román nyelv tanításánál. Az igazgató biztosított, hogy a szigorúbb munka december elsején elke-

„A polló” mozgószínház.

Ma, szerdán utoljára

Bölc s Náthán

Lessing klasszikus drámája 7 felvonás

Világsléger

Atlantic film

dőött s kilátásba helyezte, hogy ha pár hét múlva eljövök, már eredményt mutatnak fel. Ezért kétszeri látogatásom után sem fordultam szigorubb eszközökhöz, hanem bevárom harmadik látogatásom eredményét. Addig hajszolom őket, míg eredményhez jutok.

Siró asszonyok

a szerkesztőségben

Kétségbeesett siró asszonyok tömege jelent meg szombaton délután szerkesztőségünkben. Ugy jöttek, mint az utolsó reménység szigetére, telve várakozással, hogy mi tudunk fájdalmaikon segíteni s letöröljük szemükről a könnyet. Sápadságuk, könnyező tekintetük a lélek mélységes fájdalmát tükrözte vissza és remegő panaszszavak hangját fölszakadó sirás törté meg. Ilyen panaszló tömeget még nem látott szerkesztőségünk és felrémült tekintettel vártuk a panaszt, ami hozzánk, a mi tollunk segítségéhez hozta őket.

— Az elkeseredés hozott ide minket — mondják az asszonyok — huszonkilencen vagyunk, akiknek gyermeke, némelyiknek huga a járványkórházban fekszik. Eddig mindig meg volt engedve, hogy tejet, csokoládékávét, piskótát vigyünk be gyermekünknek és tegnap dr. Comsia János főorvos ur megtiltotta. Azt mondták, adjunk pénzt a gondnoknak s az majd be fog szerezni tejet és mindent, amire pénzünk adunk. Szerkesztő urak, gyermekeink le vannak soványodva, kétségbeesetten panaszkodnak az éhség miatt, úgy várják azt a kis uzsonnatejet, amit vittünk és most eltiltották. Sirva könyörögnek, vigyünk tejet, enni valót, de hiába kérjük Dénes Ignác doktor urat, ő azt mondja, nem engedheti meg, mert dr. Comsia főorvos ur eltiltotta. Mentünk a főorvos urhoz is, de hiába kértük... hiába...

— Az én gyermekem az ablaknál — amelyen át beszélhetünk — felemelte az ingét: „Nézd meg anyám, hogy lesoványodtam, miért nem hozol valami enni valót?”

— Az enyém azt kiabálta sirva, hogy ne is menjek, nem kíván látni, csak enni valót vigyek be, — mondja a másik asszony.

— Bizonyosan valami visszaélés történt, levelet csempészték ki, vagy attól fél a főorvos, hogy az edénnyel a baktériumot kihozzák a kórházból és nem szabad egy vörheny betegnek mindent enni, mert komplikációk állanak be — feleli munkatársunk.

— Hát azzal nem állanak be komplikációk, hogy krumplit, paszulyt, borsót, szóval csupa nehézt ételt adnak a gyermekeknek? Hiszen a tej a haldoklóknak is adható. S aki ehetik főzeléket, az ehetik cacaot és piskótát is. Abban pedig nem bízunk, hogy jó tejet vesz a gondnok, ha pénzt adunk neki, mert egy szolga azt mondta: Honnan vesz tejet a gondnok, hiszen a szükségletet is alig tudja hozni a vállalkozó. Legfeljebb több víz lesz a tejben.

Munkatársunk nyomban felkereste az asszonyokkal együtt dr. Comsia János városi tiszt főorvost, előadta az anyák panaszát és kérte, hogy a régi rendszert állítsa vissza. Inkább kevesebb látogatási engedélyt adjon, csak a tej bevételét ne tiltsa el.

— Nem tehelem. Válaszolta a főorvos. Megértem én az anyai szívet. Fáj, nagyon fáj az, ha gyermeke beteg és nem láthatja, nem ápolhatja. Éppen ezért adok több látogatási engedélyt, hogy ha egy ablakon keresztül, de láthassa szívéhez nőtt gyermekét. Megértem őket, de még sem engedhetek. Nem pedig azért, mert rengeteg visszaélésre jöttem rá. Az ápolók nem adták oda az ételt, pénzt vettek el a szülőktől, s még sem adták át a betegnek. Éppen azért a visszaélő ápolókat elbocsájtottam s újakat vettem fel, s ha ezekben is csalódom, felváltom ezeket is. Az ellátás nagyon jó. Rengeteget költ a város a kórházra, nem lukarodik, sőt bőségesen költ rá. Nem akarok mindent elmondani, amiken változtatnom kellett, de elég, ha annyit mondom, hogy a tejszállító vállalkozó a tejet 45 százalékgig felverte. Vegyileg vizsgáljuk a tejet most és a vizezés miatt alapos büntetést kap a vállalkozó. A betegek furlangosak, levelet lopnak ki az anyáknak és így a külvilágba küldik a baktériumot. A bebocsátással akartam a levelezésnek véget vetni. Nem teljesíthetem a kérést, mert félek, hogy kívülről viszik be tejjel a fertőzést a betegek közé. Hígyje el, szívesen megtenném, de a járványkórház nagy elővigyázatot követel.

A főorvos felesége is kérte a főorvost, de

nem tudott ő sem elérni eredményt, a főorvosnál, aki a város egészségügye szempontjából, a járvány letörésére hivatkozva, hajthatatlan maradt.

Az asszonyok, az anyák azonban nem nyugodtak meg. Ők jó tejet vesznek és nem vizezett és ha a vállalkozó száz helyről beszerzett felvizezett tejet nem visz be kóros baktériumot, ők sem a jó kiválasztott tejjel. És kérték munkatársunkat, vezesse a polgármester elé.

Vasárnap délelőtt 11 órakor fogadta a polgármester a reménykedő anyákat, akiket a „Nagyvárad” munkatársa vezetett hozzá, ismertették a helyzetet az anyák nevében és kértük a polgármestert, hogy hatalmával és tekintélyével hasson oda, hogy a főorvos megtalálja a módját, hogy az anyák lesoványodott gyermekeiket kívülről táplálhassák vagy legalább is tejet, piskótát beadhassanak nekik az eddigi módon.

— Az a tej mondotta munkatársunk, nexus az anyák és a gyermekek között, aki látja, érzi így mindennap az anyai szeretetet, közelében érzi az anyai szívet. És a táplálástól eltekintve, amelyre hiába minden dicséret a kórház kószájára, mégis csak szüksége van a betegnek humanitárius érzések is provokálják az anyák kérésének teljesítését.

A polgármester nyomban magához kérlette Comsia főorvost és hosszabb tárgyalás után a főorvos megengedte, hogy hétfőtől kezdve az anyák a járványkórházban fekvő betegeiknek az eddigi módszerek mellett tejet vihessenek. A polgármester pedig kijelentette, hogy még aznap meglátogatja a kórházat.

Az anyák hálálkodva hagyták el a polgármester szobáját.

P. Gy.

Léon Daudet az anarchistákat vádolja fia meggyilkolásával

Párisi távirat nyomán röviden megírtuk, hogy titokzatos körülmények között halt meg a tizenöt éves Philippe Daudet, németgyűlölet képviselőnek, a francia royalista mozgalm vezérének, Léon Daudet-nak a fia. Daudet Alfonznak, a híres regényírók unokája. A Libre Terre című anarchista újság tegnap közlön kiadásában azt a leplezett közlönyt, hogy az ifjú Daudet nem természetes halállal halt meg, hanem

egy autótaxiban föbelőtte magát.

A rendőrség megállapította, hogy csakugyan így történt.

Mi reggel az újságok hasábos tudósításokat láttunk az ifjú Daudet haláláról és nem hiányoztak el, hogy Léon Daudet közvetlenül az után, amikor hírt vette fia tragikus haláláról, az államügyészséghez beadványt intézett, kérte a hivatalos vizsgálatot, mert bebizonyíttatná fia halálát.

fiát, aki három napon át távol volt a szülei háztól, az anarchisták fogva tartották és meggyilkolták.

A Libre Terre a vizsgálat számára új adatokat szolgáltat. Megírja, hogy három nappal halála előtt az ifjú Daudet megjelent az anarchista lap szerkesztőségében, nem nevezte meg magát s azt mondta, hogy szívesen lélekkel anarchista és az ügyek hívének szolgálni. A szerkesztőségből azután eltávozott s nem is tudták többé semmit, mignem halála hírére vették.

Leon Daudet az Action Française ma reggeli számában fogadja az anarchista újságnak ezt az állítását, mert fia soha sem vallott anarchista elveket és újból felszólítja a ügyészséget, hogy kutassa ki, hogy hol történt a tizenöt éves ifjú a három napot hiálál.

Mozifilm készül

Nagyváradon

Nagyvárad szép asszonyai, a Gyermekeket Egyszerűen művésztől a arról a műről, amit az egyetel hőgyei végeznek a szegény gyermekek felhúzása érdekében, érdeklátványos, több száz méteres mozi filmet kész az Atlantic filmvállalat. Szegény gyermekproletár-nyomorúság szenvedői kertünek film melyet december 15-én, a Gyermekeket Egyszerűen fogunk lepergetni. Dr. Oia Béláné és dr. Verzár Istvánné a lelkünk vezetik a filmatrakciót, amely husz hosszú jelenetét mutatja be a nagyváradai életnek amelyeket nem látnak a kávéházak, a jómódú emberek.

Nem látják, miként csajja a mosó a gyermekek ajkára néhány uriaszony, akiknek szíve a Gyermekeket Egyszerűen mterenti minden évben néhány száz gyermek-krónói ömöt és a téli ruázatot.

Aki egymagában reprezentálja az erdélyi irodalmat

Jövő szerdán tartja meg Tessitori Nóra egyetlen interpretáló estélyét Nagyváradon, a Katholikus Körben. Az estélyi sorát Petőfi, Arany, Ady, Babicz, az erdélyi költő verseit és székely népdalakat fog előadni ez a kitűnő művész.

Tessitori Nóráról nem igen lehet újat írni. Egészen speciális és fényes alakja a magyar művészetnek. Különös helye van, különös misztériumot testesít. Ma egészen egyedülálló és a erdélyi irodalra kialakulása szempontjából felbecsülhetetlen, tiszta érték. Ő az aranyfedezet annak a megmozdulásnak és lelki buzgalomnak, amely megezenített avarattal aker Erdélyben külön irodalmat kitermelni. Most, hogy erdélyi körutra indult s Nagyváradra jön, új látjuk, hogy az új irodalmi kezdetnek a megoidása ott van ennek az asszonynak a hangjában és mozdulataiban. Benne van az, amma érték és kiválasztott szerencséje az erdélyi irodaturának, hogy Tessitori Nóra néha megjelent a pódiumon, mint a régi igricek, akik fentartották a szót, ami maga a kultúra, maga az irodalom, maga a magyarság, adja át lelünk a nagyközönségnek.

A Tessitori-estélyre, mely feltétlenül ki-magasló eseménye lesz a nagyváradai magyar szellemi életnek, jegyeket már most lehet elő-jegyezni a Hegedűs Hirlapirodában.

December 6-án este fél 9 órakor

Chanuka ünnepély

a Keresk. Csarnok disztermében. Jegyek a Metropol étteremben és a Rosenzweig divatüzletben Hegedűs Hirlapiroda mellett válthatók.

2084

ELISABETA

fényképészeti műterem, Bwdul Regele Ferdi-and (volt Rákóczi-ut) 6. sz. alatt

Foglalozik a legmodernebb fénytép felvételekkel

Szállodások, vendéglősök, kávéosok figyelmébe!

Saját érdekükten használják fel a kongresszus alkalmából itt tartózkodásukat ha

— Szőnyeg, függöny, butorszővet, terítők filék —

és az összes kárpitos kellékekből álló áruházunkat megtekintik

„RAPID” Kereskedelmi Vállalat

Sztrada A'exam (Teleky-utca) 4. Back és Gerő budapesti cég irodája.

A szerb külügyminiszter nyilatkozata a magyar sajtónak

Nincsićs szerb külügyminiszter nyilatkozott egy magyar újságíróknak, aki azt kérdezte tőle, hogy milyen magatartást tanúsít Jugoszlávia a dunai konföderáció eszméjével szemben, továbbá, hogy mi a véleménye Magyarország és a kisantant kiküldetésének gazdasági és politikai jelenlétéről, végül, hogy milyen esetleges tevékenységet támaszt Jugoszlávia Magyarországgal szemben. Nincsićs szerint a dunai konföderáció eszméjével szemben az egész jugoszláv közvélemény elutasítólag állt.

A jóviszony megteremtése Magyarországgal és szomszédai között mindenekelőtt gazdasági szempontból járna nagy haszonnal, mivel ez által kedvezőbb alapulnének Közép-Európa országainak gazdasági fejlődésére. És politikai tekintetben előnyös volna, mivel nagyobb lenne a békesség a kölcsönös kapcsolatban.

Végül kijelentette, hogy a szerb kizárás elvárja Magyarországtól, hogy teljesen teljesíti a békeszerződéseket, amilyeneken ma Európának szinte egész nemzeti rendje nyugszik. A Bethlennel, Krúdyval Genfben folytatott megbeszélések után meggyőződése, hogy csak hamar lehetséges lesz államaink között a barátságos viszonyt megteremtetni, ami mindnyájunknak hasznos.

UDONSÁGOK

* Elfogyott Bukarest tüzelőanyaga. Bukarestből jelenti a Rador: A főváros katonái csaknem teljesen kiürültek, a főváros tüzelőanyagok elfogytak, úgy hogy ma csupán 36 órára elegendő készlet a főváros rendelkezésére. Amennyiben gyorsan újabb szállítmányok nem érkeznek, redukálni fogják a főváros világítását és a közlekedési vállalatok forgalmát. Azonban egyáltalán nem érkezik újabb mennyiségű tüzelőanyag, úgy a főváros közüzemei beszüntetik működésüket. A főváros polgármestere ma interveniált a kereskedelmi miniszternél és a CFR. igazgatóságánál.

* Egyetemes Magyar Irodalmi Évkönyv. Ezen a címen Móricz Károly és Eglyh Béla szerkesztésében egy minit tekintetben komoly irodalmi évkönyv jelenik meg a jövő év elején. A vállalkozásnak az a célja, hogy az utódállamok szétziláltán élő neves magyar írókat albumalakú kötetben vigye az olvasók elé. Minden író a maga egyéniségének megfelelő, reprezentatív írását adja hozzá a kötetben, amely ilyenformán széles körű és formában fogja dokumentálni irodalmi kultúránk egységét. A könyvnek nagy érdeklődése a magyarországi rész, melynek kritikai összeállítását a szerkesztő Móricz Károly fivére, Móricz Zsigmond, egyszerű magyar író vállalta el. Olvasóink figyelmét bizalommal hívjuk fel a vállalkozásra, amely komolyan rászorgalmazza olvasóközönség támogatására.

* Egy herceg öngyilkossága boldogtalan szerelem miatt. Berlinből jelenti: a Lippe-Sándor herceg 23 éves korában, állítólag boldogtalan szerelem miatt öngyilkosságot követett el.

* December 8: „Japán Tarka Est” a kereskedelmi Csarnokban.

* Hat heti fogházra ítélték egy pesti újságíró antiszemita cikkeért. Budapesti írték: Kádár Lehel, az ismert fajvédő újságíró a „Nép” című lapban elkövetett antiszemita írásért hat heti fogházra ítélték. Kádár Lehel hangzottatja a magyar nemzetre, a zsidó nem magyar, a kettőt nem szabad összekeverni. Van — úgy mond — zsidó faji imperializmus, ezt gyűlöli. A bíróság indoklásában megállapította, hogy

Kádár cikkében azt állította zsidókról, hogy ellenségei a magyarságnak. A kifejezés alkalmas ellenséges gyűlölet felkeltésére.

Azon töröm a fejem, tisztelt szerkesztő ur, hogy miért éppen az én kis fiam él abban a korszakban, a hol hiába járnak iskolába, még nem tanulnak semmit. Olvastam az önök cikkeit a kis fiuk tankönyvéről és elgondoltam, hogy milyen kevesen hordulnak fel tulajdonképpen e felett a rettenő probléma felett. Akinek nincs gyermeke, annak sejteltne sincs azokról az apró tragédiákról, amiket a mostani tanítási rendszer az új generációra zúdít. Nekem egy hét éves fiacskám van, a ki az állami elemi iskolába jár. Az osztályban a tanítás románul folyik. A napokban valami újságot vittem haza, odaadom a kicsi fiamnak, hogy olvasson belőle és — jaj szerkesztő ur, az én csemetém nem tud olvasni. Este van úgy olvasta, hogy jessze, mintha románul volna, a reggelt úgy olvasta, hogy rezszél, mintha ez is szintén románul volna. Igen, — szerkesztő ur, ismeri a betűket, de olvasni nem képes és látom jó előre, hogy mire valami lesz belőle, se magyarul se románul nem fog tudni. Ha gazdag ember volnék, vennék mellé egy házi tanítót, hogy az anyanyelvén újságot olvashasson, vagy ha hazulról elmegy, hát az anyjának egy levelét tudjon írni, de mivel szegény ember vagyok, tétlenül kell nézmem a csöppség vergődését és nem segíthetek rajta. Azon töröm a fejem, hogy kinek telhetik ebben öröme és csakugyan volna olyan botor ember, aki azt hiszi hogy így kell nevelni a jó állampolgárokat?

* Konez János dec. 13-iki hangversenyére az előjegyzett jegyek kiválthatók a Musicában.

* Képet vásárolt a nagybányaiaktól a város. Hetek óta tart Nagyváradon két tehetséges fiatal nagybányai piktor: Göllner Elemér és Egly Sári kiállítása. A polgármester javaslatára Kőszeghy főmérnök tegnap két megkapóan szép képet vásárolt a művészektől a város számára. Göllner Elemér és Egly Sári festményeit a polgármester fogadószobájában helyezik el.

* Darvas Lili apja öngyilkos lett. Budapesti jelentik: Darvas Lili, az ismert budapesti színésznő apja, dr. Sándor nőorvos tegnap szívenlőtte magát. Ötvennyolc éves volt s családja nem tudja, mi kergette halálba a jónevű pesti orvost.

* Fizetést ad a cigányvajdának a város. Soós István dr. a tanács legutóbbi ülésén előterjesztette, hogy Lakatos Mihálynak, aki a velencei cigánytelepen a vajda szerepet tölti be, utaljon ki a múlt évhez képest fizetést a város. Lakatos Mihály ügyel ugyanis a rendre, áll alkalmanként a rendőrség szolgálatára és erre elég gyakran van alkalma. Lakatos Mihályt a rendőrség teljesen megbízhatónak tartja s javasolta a tanácsnak a fizetés kiutalását. A tanács Lakatos Mihály cigánybírónak havi 200 leit, helyettesének, Hamza Jánosnak havi 100 lei tiszteletdíj kiutalását határozta el.

* BLUM harisnyát a LEGJOBBAKI

* Kisorsolják a perzsaszőnyegeket és ha elmulasztja, hogy résztvegyen a szerencsejátékban, örökre szemrehányást tesz magának. Próbálja ki szerencséjét! Egy sorsjegy 20—60—100 lei. A hat perzsa megtekinthető Szász Anna-Ferdinánd király (Rákóczi) ut 30. Sorsjegyek ugyanott és a Hegedüs Hírlapirodában kaphatók.

* Iványi József Jenő iparművész üzleti órái hétköznapokon d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6 óráig Parcoul Traján 12. (Széchenyi-tér); hétköznapokon d. u. 1—3 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 10—12 óráig Str. Pasteur 47. I. em. (Kórházau.)

* Egy szegény vak ember kéri a jószívű embereket, hogy ajándékozzanak neki egy 43-as számú, jó állapotban levő cipőt, mert nem tudja kenyerét megkeresni. A cipőt vagy címet kéri a Nagyvárad kiadóhivatalába küldeni.

* KERTÉSZ Str. Rimanóczy-utcai szövet, posztó, selyem és vászonüzlete utólérhetetlen olcsó áráival. A cég kizárólag elsőrendű, megbízható árukat hoz forgalomba.

* Felhívás. A f. é. május havában hírlapilag és körlevélben közölt belépési felhívásunkkal kapcsolatosan, ismételt tisztelettel kérjük városunk közönségét, hogy az újonnan alakult „Nagyvárad-i Ipartestületi Hitelszövetkezet”-be, üzletrészek jegyzésével, tagul belépni sziveskedjenek. Intézetünk — a különleges ipari képviselő mellett — általános közgazdasági érdekeket szolgál és tagul, bármely, vagyona felett szabadon rendelkező helybeli lakost, vagy jogi személyt felvehet. Amennyiben december havában a jegyzések zárulnak, kérjük azokat hivatalunkban Str. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-ut.) 4., vagy Kelen Béla igazgató úrnál haladéktalanul szívesen eszközölni. Együttal kérjük az 50 koronás régi üzletrészi jegyek tekintetében is, — melyek mint ilyenek érvényüket veszítik — a külön küldött körlevél értelmében intézkedni. Kiváló tisztelettel a Nagyvárad-i Ipartestületi Hitelszövetkezet, mint a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Tagja Igazgatósága.

* Szenszky Miklósnál Sas-passage, harisnyák, keztyűk, esőernyők legolcsóbban.

* Egy nagy tömeg vászon, schifon, batist, feketemű anyag, inzzelir és ágykuzat, damaszt érkezett a Körösparti Áruházba. Ezen cikkeket beszerzésénél keresse fel a Körösparti Áruházat, ahol az árak a legolcsóbbak. Tisztviselőknek árendemény.

* Érkeztek modern sztorok és ágytérítők, horgolt és kötött motirok, teneripe csillagok, diványpárnák, mélyen leszállított árban árusítom: Weinbergerné Str. Moncusterie (Zárda-utca) 1. Népkirolyával szemben.

* Fischer áruházban Sas-passage, harisnyák, zokni, keztyűk, clark lánc Oroszlán cernák és minden rövidárak olcsón vásárolhatók.

* Kedvező alkalom olcsó öltözködés-rell! Mint minden évben, ez idén is nagy meglepetést kelt Székely Avram Jancu (Kossuth) utca 5. sz. alatti posztóáruház nagy karácsonyi vására. Különös tekintettel a nagy pénzhányra, e hó 25-ig kabát és öltöny szövet raktári készletét 10 százalékos engedménnyel árusítja. Hogy az nem üres reklám, minden egyes vevő meggyőződhet róla, hogy az előírt szigorúan szabott árakból részesül fenti kedvezményben.

* Sportolók el ne feledjétek, hogy Diana sósorsszesszel lehet izmaink ruganyosságát legjobban megővni.

* Kabát, kosztüm és női ruhaszövet, csikos aliszövet, férfi-öltöny és átméleti szövetek, kabátbélések, bársonyok, pongyola-keimek oly óriási tömegben vannak felhalmozva a Körösparti Áruházban, melyhez hasonló választékot senki sem nyújt. Az árak utólérhetetlen olcsók. Tisztviselőknek árendemény.

Uri fehérművek

móret szorint

Róth M. Utóda

cégnef, Páris királyi néf. 3

* Az összes operák, operettek, dalok táncok, kuplék előadási és szalondarabok kaphatók a Hegedűs Hirlapiroda zeneműosztályában.

* A „Ghidul” Nagyvárad város kalauza, című és telefonkönyve minden könyvkereskedésben kapható.

LEGJABB

Az angol választási harc

Londonból jelentik: A választási küzdelem elérte tetőfokát. A választásokig még három nap van hátra. Az összes pártok óriás erőfeszítéssel korteskednek. A konzervatívok biznak többségükben. A liberálisok hiszik, hogy megnövekedett számban kerülnek a parlamentbe, amivel a munkáspárttól átvennék az ellenzék vezérszerepét. A munkáspárt reméli, hogy továbbra is vezető ellenzék marad.

Londonból jelentik: Baldwin Liverpoolban választási beszédet tartott. Anglia — úgy mond — győzelmesen került ki a háborúból, azonban hat-nyolc milliárd fontot kell fizetnie. Anglia visszafizeti adósságát Amerikának, szövetségeseinél, ezek pedig még a kamatot sem fizetik meg.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda d. u.: Sulamith, olcsó helyárakkal.
Szerda este: Román előadás.
Csütörtök d. u.: Mikulás nap, gyermekelőadás, olcsó helyárakkal.
Csütörtök este: Cyrano de Bergerac, A) bérlet 45. szám.
Péntek este: Tangókirálynő, ujdonság harmadszor, B) bérlet 46. szám.
Szombat d. u.: Obsitos, olcsó helyárakkal.
Szombat este: Cyrano de Bergerac, bérletben kívül.
Vasárnap d. u.: Marinka táncosnő, mérsékelt helyárakkal.
Vasárnap este: Bajadér, bérleten kívül.
Hétfő: Ripp van Winkle, A) bérlet 47. szám.

— **Sulamith.** Ma délután olcsó helyárakkal a legszebb zsidó tárgyú keleti opera kerül színre fél 4 órai kezdettel. A címszerepet Baksa játsza, a többi szerepeket Zilahy, Borovszky, Madas, Vigh, Galambos, Gálfi, Kertész Manci és Horvát Marietta játszik. A kolindré bírnánó imát Békési énekli, a zenekart Váradi karnagy vezényli.

— **Cyrano.** Klasszikus két estéje lesz a színháznak e héten csütörtökön és szombaton este, mindkét alkalommal Rostand remek műve, a Cyrano lesz a színház műsorán Tóth Elek rendezésében, melyben a társulat minden tagja részt vesz. Ezen elővillámlások szépségű színmű három főszerepét Jósika, Tóth és Földes játszik. A Cyrano csütörtökön A) bérletben, szombaton bérleten kívül lesz a színház műsorán.

— **Tangókirálynő.** Lehar új operettje, a nagy sikerrel bemutatott Tangókirálynő pénteken este B) bérletben kerül színre. Az operett többi szerepeit most is Biczó, Zilahy, Borovszky, Békési, Misoga, Hetényi, Madas játszik. A zenekart Szatmári karnagy vezényli.

— **Bajadér** 20-ik előadása lesz vasárnap este a Bajadér táncoperettének, mely csodás kiállításánál, gyönyörű zenéjénél fogva még mindig a legvonzóbb operett. A főszerepeket ezúttal is Biczó, Pintér, Borovszky, Misoga, Hetényi, Madas játszik. A zenekart Szatmári karnagy vezényli.

— **Mikulás-délután.** Igen nagy az érdeklődés a csütörtök délutáni Mikulás gyermek kabaré iránt, melyet a színház olcsó helyárak mellett rendez az apróságoknak. A Mikulás délutánján lesz mese, tánc, játék, móka és sok-sok minden, ami a kicsinyeket és a felnőtteket szórakoztatni fogja. Főlépnek Pintér, Bónes, Körösi Juci, Zilahy, Huzella, Hoffmann Klári, Horváth Marietta, Madasné, Salvó Éva, Hetényi, Madas, Galambos, Misoga, Borovszky és Vigh Ernő.

MOZI

— Griffith-film a Dorian Filmszínházban. „A csodatevő ember” című 8 hosszú felvonásból álló izgalmas amerikai film kerül ma bemutatásra a Dorian Filmszínházban. Ez a szenzációs film, amelyet Griffith, a leghíresebb amerikai rendező vitt filmre, péntekig látható. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

— Az Apolló mozgószínházban ma, szerdán utoljára látható Lessing klasszikus örökbecsű drámája, a Böles Náthán. A világláger Atlanti-filmet eddig mindig szüfolt házak előtt mutatták be. Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

A SZERENCSE

Iria: Zombory Jenő

Keveset aludtam az éjszaka. Nem csoda. Nagyon izgatott vagyok. Csiga lassúsággal teltek az órák. Végre nagy nehezen mégis eljött a délután 5 óra és az ablakból lestem György érkezését. Pontosan a kitűzött időben megjelent.

Hogy mit tárgyaltak apával azt csak este 8 órakor tudtam meg. Nevezetesen akkor hívatott apa a dolgozó szobájába. Hogy mit álltam ki ez alatt az idő alatt, azt le sem tudom írni. Rettenetesen izgatott voltam. Igaz, hogy most sincs nagy okom a nyugtalomra.

Mikor beléptem apához, ő is, én is nagyon sápadtak voltunk. Az arcáról leolvastam, hogy rettenetes lelkitusája van.

— Azért kértem Erzsébetet, hogy beszéljek önnel. Tudom ugyanis türelmetlenül várja válaszomat. Nem kinozom soha. Legyen elkészülve a legrosszabbra. Megtagadtam a kezét.

Éreztem, hogy ellhagy minden erőm s ha apa fel nem fog, végig vágódtam volna a padlón. Szokásom ellenére sirva fakadtam.

Apa megsimogatta az arcomat.

— Kérem Erzsébet, legyen esze és ne nehezítse meg amugy is nehéz feladatomat. Nem tehettem másképen. Én nem vagyok a mai világ gyermeke. Engem más-kép neveltek és nem tudok a változott viszonyokkal megbarátkozni. Fájt nekem, hogy fájdalmat kell okoznom önnek, akit szeretek, hiszen ezt ön is tudja, de nem tehetek másképen. Anthali Erzsébet nagyhercegnő nem lehet polgári származásu egyén neje, habár az illető egyébként kifogástalan uriember is. Igazat adok önnek. Rokonszenves, megnyerő modoru, eszményi szép férfi, okos is, gazdag is, de nem herceg és ez nagy hiba az én szememben. Beismerem azt is, hogy boldog lennék, ha a fiam ilyen emberek lennének és még boldogabb lennék, ha ilyen férjet kaphatna Erzsébet, de lássa, én mégis csak megmaradok elhatározásom mellett. Igyekeznek feledni. Az idő lassanként azt is meghozza és ön se fogja megbánni.

— Nem tudok, nem akarok feledni.

— Ön most izgatott, nem tudja mit beszél. Holnap vagy holnapután nyugodtan fog gondolkodni, akkor aztán beszélünk még róla s ha akarja, szívesen elküldöm utazni, habár ez most nagyon nehezemre esne, tekintettel az anyagiakra.

— Nem utazom sehova! — Felkeltem helyemről és szó nélkül ott akartam hagyni apát, annyira el voltam keseredve.

— Ne váljon el haraggal Erzsébet, ez nagyon rosszul esne nekem.

— Apa te nem szeretsz engem és sohase is szeretél és így tőlem se várjál semmi ilyet. Nincs több beszélni valónk.

Borzasztóan haragudtam apára. Apa szépen beszélt velem, de azért nagyon haragszom apára. Olyan kevésbé fontos neki leánya boldogsága? Kemény dac lett urrá feleltem.

Ugy hát apa megtagadta a kezemet Györgytől, tehát apa mindenáron botrányt akar? Nos jól van. En azzal is kedveskedhetem neki. Nincs más mód, csak az, hogy

nem találja elég gazdagnak, mert apám is a rang és a pénz mindene. Így is jól van. Abban azonban nagyon téved apa, ha azt hiszi, hogy engedelmeskedem neki.

(Folyt. köv.)

Tőzsdei jelentések

Zürich, december 4. Nyitás: Buza 12 0-a 50, Newyork 574 egyen., London 2491, Páris 3076 háromn., Prága 1675, Budapest 0.0300, Bukarest 292 fél. Ics 0.0080 háromn.

Bukarest, december 4. A főde ünnepe miatt zárva volt.

Budapest, december 4. A Deva központ hivatalos záratai: Amsterdam 7520—7960, Bukarest 108—121, Páris 05—1171, Prága 585—629, Belgrád 225—39, Varsó 30—50. A többi kurzusok változatlanok.

Budapest, december 4. A kőti magánforgalomban tartott irányzat. Kőnövebb érdeklődés csak az Izzó és Kerk Bank iránt. Árfolyamok: Magy. H. 6—675, Hazai b. 275, Angol-Magy. 95—98, elzálog 22 fél—23, Földhitel 320, Keresk. 1400—1410, Pesti Hazai 4700, Borsod-Mik. 115, Viktória 470, Kőszén 2775—20, Magnezit 3400, Drasche 345—355, Urik. 1775—1800, Fegyver 1550, Ganz-Danub. 5500, Hofherr 220, Rima 115—120, Izzó 750, Baróti 16 fél, Magyar cukor 34—3475, Mezőh. cukor 395, Nasici 2400, 660, Viktória bútor 13 fél, Hazai fa 5, Szlavónia 82—84, Zabolai 155, Hitelfa 5, Államv. 440, Meffer 450, Déliv. 115, N. 145—150.

Budapest, december 4. Terméktőzsde: Budapesti buza 112 fél—113, t. vidéki 104—108, dunántúli 104—106, n. ségi 104, budapesti rozs 82—83, pesti gyei 79, takarmányrépa az állomás 66—72, zab ab állomás 72—75, budapesti prompt, új morzsolt tengeri 66 ab állomás.

Budapest, december 4. A hétfői utótőzde a forgalom nem veszített élénkségéből s a hossz hatása az utótőzsdén a megélénkült üzleti galomban és az arbitrázspapírok magasabb árfolyamában jutott kifejezésre.

Az erős forgalom, az üzlet élénksége egy cigit sem engedte gyengülni az irányzatot és az utótőzsde minden piacán erős és mozgalmassá lett volt.

A pénzpiacra csak kínálat volt. A hivatalos tőzsde alatt 13/3-ad százalékkal kínálták a pénzt, prompt pénzben is nagy volt a kínálat. A többi következő kasszanapra már valamivel magasabb kamattal jelentkezett pénz, 2 százalékkal, de nem mutatkozott sem a prompt pénz iránt sem a jövő kasszanapra való hettőpénz iránt való túlságosan nagy kereslet.

Az utótőzsde tájékoztató árfolyamai (ezer koronákban):

Bankok: Angol-Magyar 98—100, Hazai B. 284, Hermes 95, Magyar Hitel 675—685, Jelző 90, Leszámitoló 119, Magyar-Német 29, Olasz-B. 53, Merkur 26, Osztrák Hitel 176, Kereskede Bank 1.420—1.425, Lloyd Bank 23.5, Horvát-Szla 38, Egyesült Fővárosi 265, Magyar Általános Tá 190—200.

Biztosítók: Első Magyar Általános 6.900—7.1 Fonciere 335—632, Jég 195.

Malmok: Concordia 89, Budapesti 232, Vikt. 480, Transdanubia 158, Back-malom 93.

Bányák és téglagyárak: Beocsinai 1.275, Szent rinci 148, Cement 220, Szászvári 405, Kohó 830—8 Drasche 380—390, Aszfalt 59, Kőszén 2.800, Kemia 138, Urikányi 1.800, Nagybatonyi 240.

Nyomdák: Athenaeum 275—280, (ex jog), 175—180, Globus 70, Pallas 63, Stephaneum ex 13—14.

Vasművek: Csáki 31—32, Gazdasági Gép 1 Fegyver 1655, Ganz-Danubius 5.725—5.750, Ganz lamos 2000, Kühne 67.5, Lipták 23.75, Rima 119—1 Schlick 119, Schüller 45, Wörner 24.5.

Különfélék: Baróti 16 háromnegyed, Brassói 8 Chinoi 78, Égész 47, Gyapjamosó 86, Részvény 260, Spódium 200, Temesi szesz 1.175, Flóra 21 Goldberger 107, Gschwindt 304, Lámpa 270, Szalá 29.5, Marosi Petróleum 125, Georgia 670, Püsp. 25, Stummer 1.650, Villányi 74, Délcukor 550, J. Izzó 10—10.5, Mezőhegyest Cukor 397.

Fárpári vállalatok: Merkur 13 egynegyed, For

A legkisebb hirdetés ára 20 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy sor 20
vastag betű 40

„INDUSTRIA“

Ipari és kereskedelmi vállalat, Oradea-Mare, Calea Victoriei 1

Raktárban tartunk saját gyártmányú orvosi, vegyész, irodai, raktárnoki, fűszeres, pincér, borbély, hentes és gépész kabátokat, szifókat, kazántisztító és kék munkásruhákat elsőrangú anyag és kivitelben. — Gyárak, bányák, nagyüzemek figyelmébe ajánljuk magunkat és kíváncsra árajánlattal szolgálunk

Oktatás

Korepetálásra gyermekeket, vagy irodában állást elvállalok. Szigligeti-utca 18. tanítónő. 681

LAKÁS

Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 2 parkettes szoba, előszoba, jürdőszoba és inas szobából álló, 10 évi bérmentes lakás, szolgálmi jog eladó. Étekezhetsz a Feldmann Armin Regina Mária (Bémer-tér) 3. delelőtt 10-12 között. 680H

Központon, ellátással elegáns butorizott szoba kiadó. Kötőnő kosztot házhoz kldordásra ajánlhatok. Lakásokat, üzletheységeket tudok. Értekezni Batzenénél Str. N Jorga (Zöldfa-u) 21. — Telefon 8-15 687

Két butorizott szoba kiadó négy személy részére. Strada Szőlős u. 9. 692H

Alkalmazás

Lapkihordó a szonyt azornalra keresünk. Jelenkezni Str. Princup Carol (Szilágyi Dezső u.) 6 a kiadóba. 647

Intelligens házvezetőnő keresetik plébániára. Cim Baumgartner Eadre román. kath. lelkész Craiova, Jud. Salaj. 695H

Biztosítási szakmában több évi gyakorlati bírói tisztviselő állást változtatna. Írásbeli megkereséseket Hegedűs Hirlapiradaba „Szakmabeli” jelírére. 691H

Mindenek, ki a főzést önállóan vállalja, azonnalra állást keres Str. Promonezi (Városliget u.) 4. 688

Plüss és gouvér munkák Str. Alexandri (Teleki u.) 22. szám alatt készülnék

Adás-vétel

Opozon bélésses új bekecs eladó, Strada Tabacariilor Timár-u 8. 430

Sanitas (szoba gősfürdő) teljesen jó olcsón eladó. Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30, jobbra. Szász. 535H

Eladók gyönyörű szép fehér himzett stórok és dupla ágyterítők. Bul. Reg Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 Szász. 248H

Egy persianer rövid női bunda és egy nagy férfi szörme, bélésses auto bunda eladó Rákóczi-ut 30 jobbra. 331H

Jó karban levő baba ke-lengye eladó. Str. Tabacariilor (Timár-u.) 8. sz. 494

Legmagasabb árban fixre vesznek csak valódi antik butort, porcellant, óvot, bronz tárgyakat, órákat, régi kézimunkát, képeket, ak-szert, ezüstöt és metszeteket Ajánlatokat kérünk naponként délután 2-4 óra között Calea Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30 jobbra SZÁSZ. — Ajánlott tárgyakat háznál is megtekintjük.

Bizományba elfogadok bármilyen fehérneműt, — porcelánokat, szőnyegeket és képeket. Bulwardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. Jobbra Szász. 64

A város egyik legforgalmasabb helyén jó forgalmu üzlethelyiség — tőzsédek alkalmas, ezonnal átadó. Cim a kiadóhivatalban, 672H

Negyron szép filé, csipkék, betétek, motívok nagy választékban kaphatók Str. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30, jobbra. Szász. 515H

Használt fekete női átmeneti kabát, fekete férfi kabát, egy sötétkék férfi öltöny, továbbá lányka ruhák (12-13 éves), cipők és 37-es spangnis kivágott fekete lakcipő jutányosan eladó. Strada Cuza Voda (Szacsavay-u.) 19. sz.

A nagyállomás közelében eladó egy palával fedett magánház, mely áll 3 szoba, fürdőszoba, előszoba, nyári és téli konyha, sütő kemence konyha, baromfi udvar, nyíltól, dísznől, gyümölcsöskert beültetett szőlővel, pince és virágos kert. Cim a kiadóba. 686

Könyvszekrény, matt, amerikai, dícsa 5000 leltérel eladó. Megtekinthető Anyavédelmi Egsyletnél, Strada Iosif Vulcan 17. 668H

Eladó villanykályha 6 mtr tűkörűveg. Kireket berendezés csi zolt üvegéből, negy csillár, varrógép Str. Szélerdi u. 9. 694H

Forgalmas üzlet, korlátolt italméressel egybekötve, elfoglalt lakással bérbeadó. Cim a kiadóban 689

300 jó úras zsebkabát, duplafel u gőzfűtők, fürdőkazán, nyugtógép eladó G. gyár. Str. Calca V. 39 sz.

Lokvár 60 kilés lád mig a készlet tart, és pénteken reggel 6 óráig, kilója 9 Lei adó. Aurel Vlaicu ház-u.) 28

Házak eladók. Házadást megvásárolnak. — Kölcseket, futalékkal kifizünk Adásvételi R. cul Traian 12. — Értékelés

Orvosi rendelőbe nagyobb szobába mas butor garnitúra áll kis kerek asztal, fotel 4 szék, 1 d. 1 előóra, nagy tűk dohán asztal stílus olcsón eladó Rákóczi-ut jobbra Szász

Különlélek

Utielevekhez bérhez legutányosabb szit fénypéket Z. tianu (v. Szentisló 25. szám

Egyszázötvenezer bármilyen kevés összegtől kezdve, barkgára, árs, kézizálogra, betézésra kedvező feltételek kiadó Pável u 5

Svéd torna dr Kiss mos ZANDER intézetén Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 10.

Orák

szakaszerű javítását a komplikáltabbig kifogást

Tiszay

végzi Strada Alexandri (Teleki-utca) 9. sz. a jutányos árak. Preciz m

ELADÓ valódi perzsaszőnyeg, antik órá Arany és ezüst ékszerrek jutányos árban. — Törött aranyat, ezüstöt gyémántot, briliánsot platinát, hamis fogakat magas árban vesznek

Weisz Lipót órák és régiség-kereskedő, Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 18. sz.

A takarékos házlásszony

SIDOL fémtisztító

AZUROL kékitő

SIRAX suruló és kézmosóport használ

Minden üzletben kapható!

Tisztelettel közlöm, hogy villanyóra berendezett műhelyemet megnagyobbítva áthel, ezem Sirul Cerburilor (Szarvas-sor) 17 szám alá, hol mindenféle háztartási cikkek és hitelesített úrmértékek nagyban és kicsiben kaphatók.

BRAUN ARNOLD
bádogos és szerelő

Elvállal központi fűtés vízvezeték- és fürdő felszerelések berendezését

50%

tűzelő anyagot megtakarít, ha az általam készített előmelegítő állja be cserép vagy öntött vaskályhájába.

Telefon 10-25.

Sürgőnyeim: Mártonffypelz.

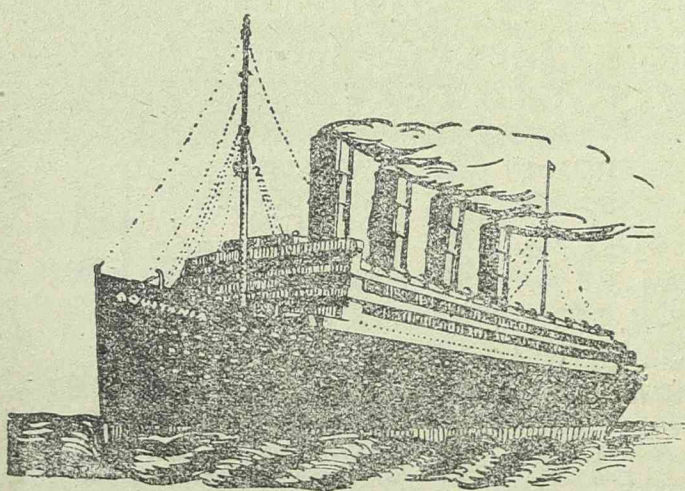
Mártonffy Testvérek szűcsők

szűcsőruháza Cluj, Piata Unirii 20.

Legujabb szörme-árak állandóan raktáron.

— Szörmebundák, sportkabátok, boák, etolok nagy választékban —
Állandó szörmekiállítás. — Mindennemű prémőrök, feldolgozott szörme-árak nagyban és kicsinyben.

EN-DETAIL

Telefon 7-73. Sürgőnycim: REALLOYD

Délamerikába

Brazília, Argentina és Uruguayba

utazók és földművesek, kik Brazillába kivándorolni szándékoznak díjtalan felvilágosításért forduljanak bizalommal Oradea-Mare-Nagyvárad fiókunkhoz

LLOYDUL REGAL OLANDEZ

S. A. R. Oradea-Mare, Strada Rimanoocy 5.

hol prospektusokkal díjmentesen rendelkezésükre állunk